Geen enkele beschaving deed hen dat na

Australië | Anno 2008

Zaterdag 2 augustus | Drysdale River – Mitchell Falls 2
Zondag 3 augustus | Mitchell Falls.....8
Maandag 4 augustus | Mitchell Falls – Marunbabidi 18
Dinsdag 5 augustus | Marunbabidi – El Questro.....24
Woensdag 6 augustus | El Questro – Kununurra 28

Zaterdag 2 augustus | Drysdale River – Mitchell Falls

Zelfs de vogels zijn hier zo beschaafd om ons pas om zes uur te wekken. Nauwelijks een half uur later staat chauffeur en reisbegeleider John aan de wielen van zijn bushbus te sleutelen. Slechte wegen in aantocht dus, daar hebben we geen tekeningetje bij nodig. Toch ziet het er naar uit dat het een gezapige dag zal worden, want John weet ons vertrek tot even voor negen te rekken.

De Kimberley is een van de zeer schaarse gebieden in Australië waar de oorspronkelijke fauna nog intact is

Amper vijf minuten later kruisen we Drysdale River. Mitchell River National Park, het gebied helemaal in het noorden van de Kimberley, zou één van de zeer schaarse gebieden in Australië zijn waar de oorspronkelijke fauna nog intact is. Geen enkele diersoort zou er uitgeroeid zijn sedert de blanken op het toneel verschenen. Dat zal dan wel meer aan de afgelegen locatie te danken zijn dan aan de ecologische bekommernis van die blanken.

Half elf is het wanneer de afslag naar Port Warrender Road opduikt, het te duchten traject naar het Mitchellplateau, een van de hoogtepunten van onze trip. In vogelvlucht bevinden we ons amper veertig kilometer van de Timorzee. De weg wordt nu veel

King Edward River Crossing

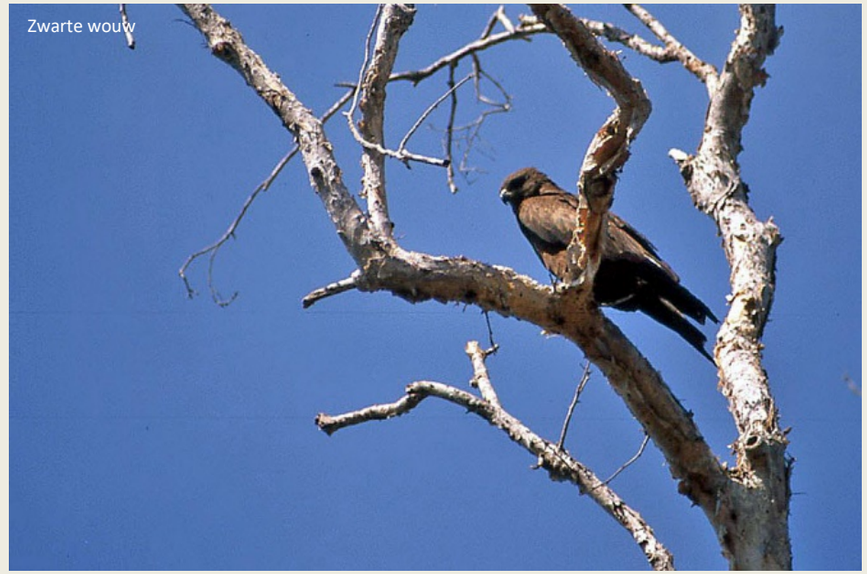
Zwarte wouw

Brolgakraanvogel

Grey nomads

slechter, meldt John ons van uit zijn stuurcabine. Alsof we dat zelf niet al gemerkt hadden. Dat we niet op één hoop bij elkaar geklutst worden hebben we uitsluitend aan onze veiligheidsgordels te danken. Op het kruispunt kijkt een Australische trap ons met onverholen leedvermaak na, alsof hij weet wat ons te wachten staat.

Waar King Edward River ons pad kruist, wordt onze aandacht getrokken door een koppel sierlijke, zilvergrijze vogels met een opvallende rode band op het achterhoofd. Brolgakraanvogels zijn dat, je kan ze overal in Australië aantreffen, vooral in de omgeving van rivieren en draslanden. Ze kunnen tot 1,6 m groot worden en staan bekend voor hun fascinerende paringsrituelen.

Bruggen zijn er hier uiteraard niet. Onze bushbus waggelt voorzichtig over de gladde keien door het water naar de overkant waar we ons op de kampeersite Munurru onder de bomen nestelen. We zijn er niet alleen. Een vriendelijk koppeltje *grey nomads* verpoost er in de schaduw naast hun kampeerauto die ze tijdelijk tot tent omgebouwd hebben. Hun ijskastje hebben ze op de batterij van hun 4WD aangesloten, die dan weer op haar beurt met een draagbaar stel zonnepanelen opgeladen wordt.

Eens te meer nodigt de rivier uit tot zwemmen. Zoetwaterkrokodillen hebben we hier immers niet te duchten. De stilte valt op, weinig vogels laten op dit broeierige middaguur van zich horen. Hoog boven onze hoofden trekt een rokerige wolk voorbij. Waarschijnlijk zijn ze in het westen preventief een stukje bush aan het afbranden. Een vorm van natuurbeheer is dat, om te voorkomen dat bushbranden tot enorme inferno's kunnen uitgroeien. De blanken hebben deze techniek van de Aboriginals afgekeken, die hem al vele duizenden jaren toepassen. Dat Aboriginals niet vooruit zouden kijken zoals Linda ons gisteren in Gibb River Station voorhield, lijkt hiermee alvast niet bevestigd te worden.

Wat aanvankelijk een losse wandeling zonder specifiek doel lijkt, mondt snel uit in een spectaculaire verrassing

Vrij snel na de lunch trekken we er met John op uit, de bush in. Wat aanvankelijk een losse

Munurru – Gwion
Gwion of Bradshaw Art.

Gwion Gwion-rots-tekeningen (links)

wandeling zonder specifiek doel lijkt, mondt snel uit in een spectaculaire verrassing wanneer tussen het hoge savannegras enkele rotspartijen opduiken. Want deze blijken het canvas te zijn van schitterende rotstekeningen van Aboriginals.

Vier menselijke figuren in bruinrode ijzeroxide zuigen meteen alle aandacht naar zich toe. Het lijkt wel alsof deze wezens aan het dansen zijn, zo dynamisch is het tafereel. Je kan hun hoofdtooi onderscheiden, hun kleding, de sieraden die ze rond hun armen dragen. De verfijnde elegantie en de spontane vitaliteit die hier al duizenden jaren van deze rotswand spatten, verbluffen ons. Zelfs in een hedendaags interieur zou dit medaillon allerminst misstaan.

De verfijnde elegantie en de spontane vitaliteit die hier al duizenden jaren van deze rotswand spatten, verbluffen ons

Bradshaw Art, zo noemen blanken deze kunstvorm, omdat het de veehouder Joseph Bradshaw was die in 1891 de eerste rotstekeningen *ontdekte*. Aboriginals daarentegen prefereren de naam Gwion Gwion. Ondertussen weten we dat in de Kimberley duizenden dergelijke rotstekeningen voorkomen en dat ze een van de twee grote kunststromingen zijn in deze barre en verlaten regio.

Hoe oud dergelijke Gwion Gwion-rotstekeningen zijn, daarover lopen de meningen van deskundigen sterk uiteen. Dat we überhaupt iets zinvols over de ouderdom van deze tekeningen kunnen zeggen, hebben we vooral aan modderwespen te danken. Die bouwen hun nestjes van modder soms pal op de tekeningen. Vermits modder meestal ook wel wat houtskool van bushbranden bevat, leert koolstofdatering ons hoe oud de nestjes zijn – ongeveer twaalfduizend jaar. Recenter kunnen de rotstekeningen onmogelijk zijn. Vermoedelijk zijn de meeste kunstwerken tussen 12 000 en 20 000 jaar oud.

Vermoedelijk zijn de meeste kunstwerken tussen 12 000 en 20 000 jaar oud

Aboriginals weten waar deze tekeningen vandaan komen. *Lang geleden*, zo vertellen ze, *leefde Kujon, een zwarte vogel die op de*

Dansende figuren

rotsen schilderde. Daartoe sloeg hij met zijn snavel tegen de stenen tot hij bloedde. Met dat bloed zette hij zich aan het schilderen – geen dieren, maar menselijke figuren die waarschijnlijk geesten voorstellen.

Maar er zijn nog andere afbeeldingen in dit openluchtmuseum. Op de wand van een tunnel tussen twee rotsblokken ontdekken we een prachtig stel brolgakraanvogels, hoofdzakelijk in wit en oker uitgevoerd. Een liggende figuur is dan weer met een vreemdsoortig ceremonieel hoofddeksel uitgedost.

Een drietal grappig ogende mannetjes stellen boze geesten voor, maar voor ons is het moeilijk te vatten dat zulke clowneske figuren ons angst zouden moeten inboezemen. Wellicht zijn ze toch niet zo boosaardig, want zij zijn het die de mensheid alles geleerd hebben.

Gwion Gwion-rotstekeningen (rechts)

Een hoogst merkwaardige figuur, helemaal in het wit uitgevoerd, sluit de reeks af. Aan weerszijden van zijn hoofd draagt hij een vreemde lange slurf – of zijn het de dikke randen van een reusachtige hoed? De Zwitserse fantast von Däniken had er indertijd een vette kluif aan. Zulke tekeningen bewezen volgens hem dat intelligente buitenaardse wezens tijdens de prehistorie de aarde bezocht hadden.

Aan weerszijden van zijn hoofd draagt hij een vreemde lange slurf – of zijn het de dikke randen van een reusachtige hoed?

Ernaast heeft een kleine bruine figuur postgevat, bedekt met stippen, wat op een ceremonieel tafereel wijst. Iets lager dansen blauwgrijze figuurtjes. Ook dat is typisch voor de rotskunst van Aboriginals – vaak schildert

Liggende brolgakraanvogels

Vreemde figuur met slurven

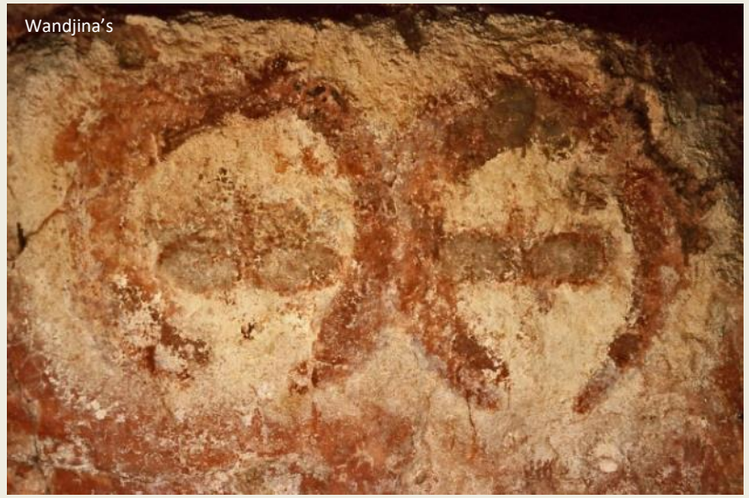

Wandjina's

Boze geesten

Liggende figuur met ceremonieel masker

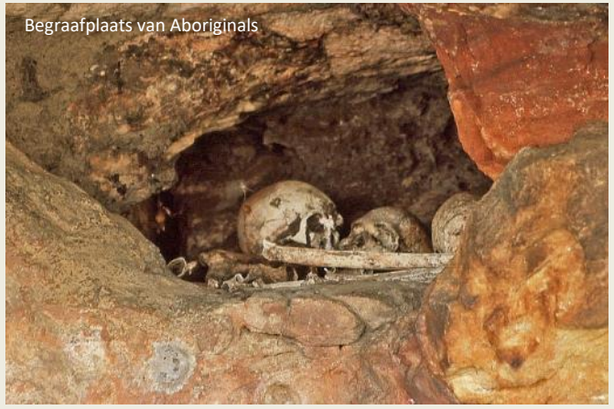

Begraafplaats van Aboriginals

de kunstenaar gewoon over het werk van zijn voorgangers heen.

Een drietal menselijke schedels met bijbehorend gebeente liggen open en bloot in een holte in een rotswand. Een begraafplaats van Aboriginals is dit, aldus John. Overlijdt iemand, dan bedekt men het lijk met een stapel stenen. Zodra het weefsel helemaal is vergaan, graaft men het gebeente weer op, verzamelt het in een speciaal vervaardigd houten kistje en trekt daarmee langs alle plekken waar de overledene ooit geweest is. Op die manier kan iedereen op gepaste wijze afscheid nemen. Daarna pas worden de lichamelijke resten op hun definitieve plaats ondergebracht, zoals hier, in een holte in de rotswand.

We trekken nu verder noordwaarts. Al bij al blijkt de staat van de weg nog mee te vallen. Althans als je John mag geloven. Ons oordeel blijft wat het was – deze weg is archislecht. Lang laat de verklaring voor Johns optimisme niet op zich wachten. Er blijkt een *grader* aan de slag te zijn, een bulldozer die het kapotgereden gravel nivelleert. De eerste keer in vier jaar, grinnikt John.

Met de beenderen trekt men langs alle plekken waar de overledene ooit geweest is. Zo kan iedereen gepast afscheid nemen

Een korte maar nijdige klim kondigt de rand van het Mitchellplateau aan. De vertrouwde bushbegroeiing maakt nu plaats voor de *livistona eastonii*, een slanke waaierpalm die nergens anders dan op dit plateau voorkomt. Deze *tdunguna* zoals de plaatselijke Wunambal hem noemen kan tot achttien meter hoog worden. Van sommige exemplaren wordt de leeftijd op meer dan driehonderd jaar geschat. Voor Aboriginals is deze *livistona* heilig, want in tijden van grote droogte speelt hij een vitale rol. Dan vormt hij in de onherbergzame Kimberley zowat de enige bron van koolhydraten. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat hij een vaak terugkerend motief vormt in duizenden jaren oude rotstekeningen.

Port Warrender Road naar Mitchell Falls

In de bovenlaag van het Mitchellplateau wordt nogal wat bauxiet aangetroffen, de overheid heeft zelfs al een concessie voor commerciële uitbating uitgereikt. Gelukkig wordt daar voorlopig geen werk van gemaakt, omdat er weinig vraag is naar bauxiet.

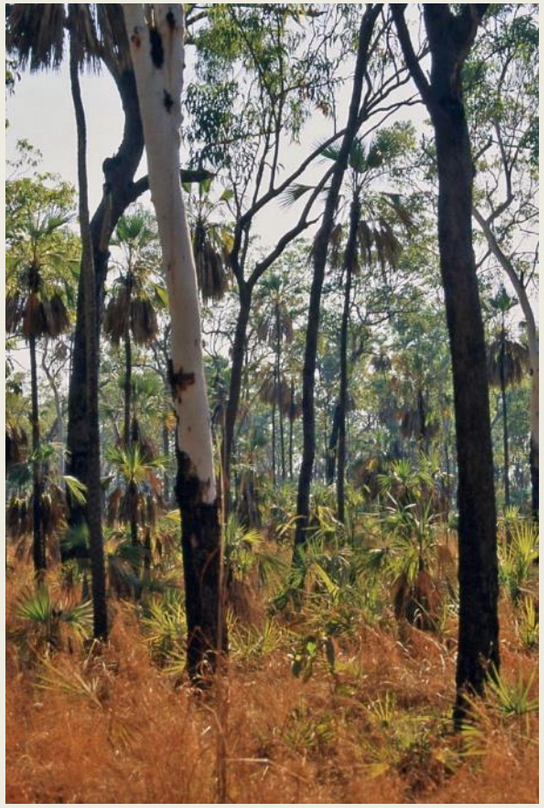

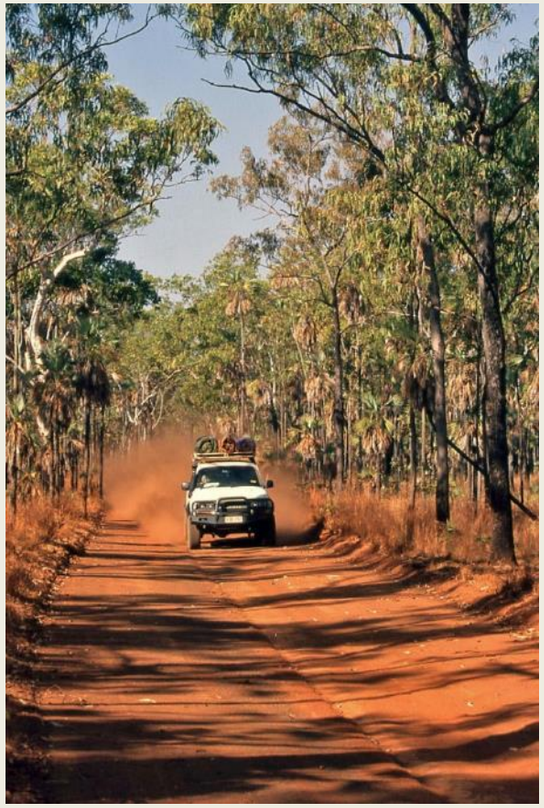

Kleine waaierpalmen

Stam van de tdunguna (livistona eastonii)

Bovendien is een ander probleem opgedoken. De concessie houdt in dat na de ontginning de natuurlijke begroeiing hersteld moet worden, maar proefprojecten hebben uitgewezen dat je een *livistona* in verstoorde grond niet meer aan het groeien krijgt.

Even na vier bereiken we Ungolan Wilderness Camp, een permanent tentenkamp op de oever van Camp Creek, op een boogscheut van de Aboriginalgemeenschap van Kandiwal. De plek heeft meer weg van een bouwwerf dan van een tentenkamp. Kennelijk wordt momenteel elke tent van een uitbreiding voorzien die ze hier een *ensuite* noemen – een comfortabele annex met douche en wc. Voor toekomstige bezoekers is dat uitstekend nieuws, voor ons iets minder. Het hele kamp ligt overhoop, een bobcat is druk in de weer, nutsleidingen liggen in open geulen, sommige tenten zijn niet eens beschikbaar als we arriveren.

We laten het niet aan ons hart komen. Voorzichtig laveert Michelle met ons tussen putten en kuilen om ons de *ins en outs* van haar kamp diets te maken. Niet ten onrechte noemt ze het watergat van Camp Creek de trots van het kamp. Een mini-oase is het, ze hebben haar zowaar Blue Lagoon gedoopt. Aan de lokroep van het kristalheldere water kunnen we onmogelijk weerstaan.

Wren blijkt ditmaal de naam van onze tent te zijn, een verwijzing naar een zangvogeltje dat wij elfje noemen en dat je enkel in Australië en Nieuw-Guinea ontmoet. Het zijn vreemde vogels, deze elfjes, want ze zijn sociaal monogaam en toch seksueel promiscue. Ze vormen dus koppeltjes voor het leven, maar ze paren met elke soortgenoot die daar zin in heeft. Samen voedt het koppel de jongen op, ongeacht wie de ouders zijn.

Even na zessen zitten we met z'n allen rond het kampvuur. Een serenade van kikkers en krekels begeleidt ons de nacht in.

Top

Zondag 3 augustus | Mitchell Falls

Zandpalmen

Mitchellplateau met Bernice

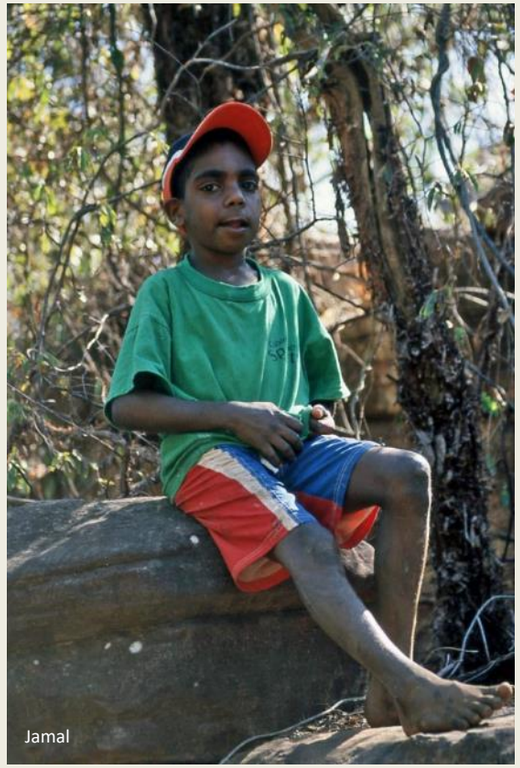
Jamal

’s Nachts zijn het de kikkers en de krekels, maar bij dageraad zijn het de vogels die het akoestisch decor vullen. Steevast begint hun dag om half zes. Iets later begint ook de onze. Een drukke dag wordt het, even na zeven reeds waggelt onze bushbus het kamp uit. Want vandaag ligt de beroemde Mitchell Falls in het verschiet, een van de hoogtepunten van de tour.

Slechts een twintigtal kilometer rijden is het naar Mitchell Falls Campground, de toegangspoort tot de watervallen, maar daar doen we meer dan drie kwartier over. Vervolgens gaat het te voet verder naar Mitchell Falls. Terugkeren zullen we straks per helikopter, in een brede boog over de kust, om ook daar van het landschap te genieten. En om van uit de lucht de watervallen in hun geheel te kunnen overschouwen.

De aarde is niet iets, de aarde is iemand

Al staat die vlucht pas in de namiddag geboekt, toch wil Jasmin nu reeds haar veiligheidsinstructies aan ons kwijt. Ze is Nieuw-Zeelandse, rond haar schouders heeft ze een Nieuw-Zeelandse vlag gedrapeerd. Dat gebeurt niet elke dag, maar de omstandigheden nopen haar daartoe. Gisteravond immers hebben de *kiwi’s* de *aussies* met een verpletterende 39 – 10 in het zand doen bijten in de Bledisloe Cup, een langlopende rugbycompetitie tussen beide naties. De kans om onze Australische reisgenoten – en dan vooral de mannelijke exemplaren onder hen – een beetje te jennen, laat de goedlachse Jasmin zich kennelijk niet ontglippen.

Gebrek aan assertiviteit kan je haar evenmin aanwrijven. Kordaat somt ze op wat ons te doen en te laten staat. Vooral dat laatste. Want tassen en losse voorwerpen zijn absoluut verboden aan boord, vestzakken en broekzakken moeten helemaal leeg. Een korte blik op de helikopters leert ons waarom. Die hebben namelijk geen deuren. Het minste voorwerp dat in de luchtstroom gevat wordt, zou fatale schade aan de achterste rotor teweeg kunnen brengen.

Geen betere gids om ons naar Mitchell Falls te begeleiden, aldus John, dan Chris Brown van de Wunambal. Drie uur lang zal Browney, zoals ze hem hier minzaam noemen, ons onder zijn hoede nemen en vol passie over dit ongerepte land uitweiden, met zijn fauna, zijn flora en zijn mensen waaraan hij hart en ziel verpand heeft. Later zullen we vaststellen dat deze bushminnaar zijn boodschap met evenveel vuur en vlam via zijn website op het internet uitdraagt.

Bernice, Jamal en Marlene, drie kinderen uit de naburige Kandiwalgemeenschap, zullen ons vergezellen. De charismatische Browney dragen ze op handen, zoveel is duidelijk.

Hier bevinden we ons in het woongebied van de Wunambal, legt Browney uit, één van de vele honderden taalgroepen van de oorspronkelijke bewoners van Australië. Zulke taalgroepen mag je met de stammen bij de oorspronkelijke bewoners van de USA vergelijken, zoals de Sioux of de Apaches. Unamii-Unpuu is de naam die de Wunambal al duizenden jaren aan Mitchell Falls geven, het gebied dat met Mitchell River National Park overeenstemt noemen ze Ngauwudu.

Ten tijde van kapitein Cook waren de Aboriginals er beter aan toe dan de lagere sociale klassen in Engeland

Browney zal ons eerst door een terrein van zandsteen leiden, bedekt met het onverteerbare spinifexgras, en vervolgens door een boomrijk savannegebied. Het zal er heet en kurkdroog zijn, waarschuwt hij, maar tijdens het regenseizoen ziet het er helemaal anders uit. Want dan regent het hier gemiddeld 1 200 mm, vorig jaar zelfs 3 000 mm op amper 8 à 12 weken. En dan klagen wij over 800 mm per jaar in België.

De beschaving van de Aboriginals heeft volkomen andere uitgangspunten dan die van de blanken, beklemtoont Browney. Tarwe of gerst zaaien ze niet, ze verzamelen hun voedsel in de natuur. Zoals bijvoorbeeld *wattleseed*, de voedzame zaden van de acacia, of *yams*, de eetbare wortelknollen die zo'n beetje de functie van onze aardappelen vervullen. Bernice toont ons hoe de onrijpe blaadjes van een acaciastruik als zeep gebruikt kunnen worden.

Hun cultuur is niet materialistisch zoals in het westen, maar sterk religieus. In dat opzicht is er de laatste tienduizend jaar overigens weinig veranderd. Toch is een monotheïstische visie over de schepping van de aarde de Aboriginals vreemd. De schepping, dat is iets dat uit de aarde komt. Alle dieren zijn goddelijk. Een rotstekening van een dier is de creatie van een relatie met dat dier. Dood je een dier, dan mag je het niet volledig doden, je moet het mogelijk maken dat zijn geest als een nieuw dier terugkeert. De aarde is niet *iets*, de aarde is *iemand*.

Al tienduizenden jaren voelen de Wunambal zich thuis in Ngauwudu, ze jagen er, ze verzamelen er hun voedsel. Her en der in deze omgeving hebben zich vele vertellingen uit de Droomtijd afgespeeld. Voor de Wunambal zijn de plaatsen waar dat gebeurde heilig. Unamii-Unpuu of Mitchell Falls is er daar een van. Want net als alle rivieren en watergaten zijn ook deze watervallen door het serpent Wungurr gecreëerd. Dat serpent speelt bij de meeste Aboriginalvolkeren in Australië een grote rol, zij het onder uiteenlopende benamingen. Op tekeningen wordt Wungurr meestal door een regenboog voorgesteld. Maar dat is niet meer dan één van haar vele manifestaties.

De schepping, dat is iets dat uit de aarde komt. Alle dieren zijn goddelijk

Vaak worden Aboriginals als primitieve wezens beschouwd. Volkomen ten onrechte, stelt Browney met overtuiging, want ze zijn uitstekend georganiseerd. Meer dan louter te overleven, slaagden ze er altijd in een goed leven uit te bouwen. Toen kapitein Cook in 1770 met de Endeavour voor de Australische kust opdaagde, waren de Aboriginals er hier beter aan toe dan de lagere sociale klassen in Engeland. Hun sociale stratificatie is veel meer horizontaal gericht, een gelaagde maatschappij waarin sommige klassen achtergesteld worden, kennen ze niet.

Browney toont ons een deel van de hersenachtige vrucht van de pandanus. De vezels van deze schroefpalm worden gebruikt om *dillybags* te vlechten, een traditionele draagtas die Aboriginalvrouwen over de schouder dragen als ze vruchten verzamelen. *Wattleseed* is zeer rijk aan calorieën en koolhydraten. Bernice heeft ondertussen *salty plums* voor ons verzameld, olijfachtige vruchten met een enorme concentratie aan vitamine C – minstens twintig maal zoveel als een sinaasappel.

Mertens watervaraan

In de schaduw van een boom houdt een Mertens watervaraan ons nauwlettend in de gaten. Gevaarlijk is hij niet, mensen staan immers niet op zijn spijskaart, krabben, vissen, kikkers, vogels en kleine zoogdieren daarentegen wel. Toch drijf je hem beter niet in het nauw, want als hij uithaalt kan hij een portie bacteriën in je bloedbaan lozen waar je echt niet goed van bent. Hij is endemisch voor de noordelijke staten van Australië. Net zoals een krokodil kan hij zwemmen met zijn neusgaten boven water.

Na een half uurtje stappen bereiken we Mertens Little Falls, helemaal niet zo klein als zijn naam laat vermoeden. Stroomafwaarts gaan beide oevers van de rivier schuil onder een smalle maar dichte strook regenwoud. De oorsprong van deze bomen blijkt dezelfde te zijn als bepaalde bomen in India. Niet verwonderlijk als je bedenkt dat Australië en India tot ongeveer 125 miljoen jaar geleden deel uitmaakten van hetzelfde supercontinent Gondwana.

Als een reusachtige spons slorpt de toplaag van het Mitchellplateau al het water op dat tijdens het regenseizoen valt, om het pas het jaar later zoetjesaan vrij te geven. Het wisselende debiet van watervallen zoals deze is dus een betrouwbare graadmeter voor de hoeveelheid regen die het jaar daarvoor gevallen is.

Net zoals een krokodil kan een Mertens watervaraan zwemmen met zijn neusgaten boven water

Twee langwerpige stapels keien op de begane grond markeren het voorlopige graf van twee Aboriginals. De keien beletten dat dingo's of kangoeroes met de stoffelijke resten aan de haal gaan. Na tien tot twaalf maanden zal het weefsel van de lichamen volledig ontbonden zijn. De beenderen zullen dan in een koffertje van het hout van paperbarkboom verzameld worden en langs alle

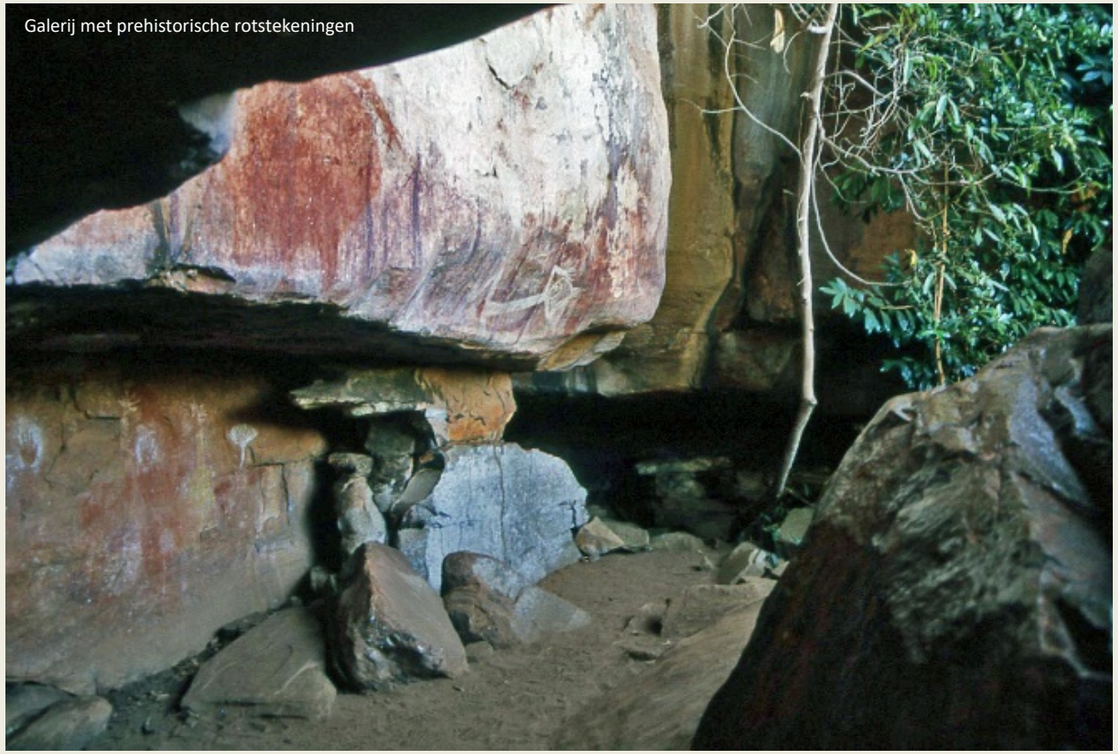

Galerij met prehistorische rotstekeningen

plekken rondgedragen worden waar de overledene geweest is, zodat iedereen op passende wijze afscheid kan nemen. Dat hadden we van John ook al vernomen.

Voor Aboriginals is dit een plek van verering, het equivalent van de kathedralen van de christenen

Browney hurkt neer onder een overhangende rotswand. Voor Aboriginals is dit een plek van verering, legt hij uit. Je zou dit als het ware – alle verhoudingen in acht genomen – het equivalent van de kathedralen van de christenen kunnen noemen. Verspreid over twee galerijen ontwaren we een hele reeks rotstekeningen. De tekeningen van de bovenste galerij zijn ouder dan die van de onderste. In de bovenste galerij zijn de witte en okerkleurige tinten waarschijnlijk mettertijd verdwenen en is alleen het bruinrode ijzeroxide achtergebleven. Handafdrukken op een rotswand zijn een soort initiatieritueel dat nieuwkomers te beurt viel.

Net zoals de rotstekeningen van gisteren nabij King Edward River maken deze afbeeldingen deel uit van de Gwion Gwion-traditie. Over hun ouderdom kan Browney geen uitsluitsel geven. Sommige experts schatten ze vijfentwintig- tot dertigduizend jaar oud, anderen houden het op acht- tot tienduizend jaar. Wat er ook van zij, de tekeningen zijn veel ouder dan de piramiden van Gizeh, glundert hij.

Wat er ook van zij, de tekeningen van de Aboriginals zijn veel ouder dan de piramiden van Gizeh, glundert Browney

Hoelang Aboriginals reeds in Australië verblijven, weet men evenmin met zekerheid. Zeker weet men wel dat de Kimberley ooit verlaten was. Het zeewater stond toen dertig tot zestig meter lager dan tegenwoordig. Achtduizend jaar geleden was dat zelfs honderdtwintig meter. Australië was toen tweemaal zo groot als nu, en meer dan vijfhonderd keer zo groot als het huidige België.

Bodemmonsters van 120 000 jaar geleden zouden aanwijzingen bevatten van systematische bosbranden op een schaal waarvoor alleen mensen verantwoordelijk geweest

Yulamata of langnekslangen-halsschildpad (okerkleurig)

Wungurr (serpent), reuzenyam (rechts)

kunnen zijn. Bij die hypothese kunnen veel vraagtekens geplaatst worden. Maar als ze correct is, zouden Aboriginals hier geen 50 000 jaar aanwezig zijn zoals de gangbare theorie luidt, maar 120 000 jaar.

De okerkleurige afbeelding van een langnekslangenhalsschildpad herinnert aan een verhaal uit de Droomtijd

Dat zou inhouden dat ze de megafauna nog gekend hebben – zoogdieren die heel wat groter waren dan hun hedendaagse afstammelingen, zoals bijvoorbeeld de *diprotodon*, een buideldier van het formaat van een nijlpaard. Sommige verhalen uit de overlevering en sommige rotstekeningen lijken die hypothese te bevestigen.

Alleszins twijfelt niemand er aan dat Aborigi-nals op een ononderbroken cultuur van min-stens vijftigduizend jaar kunnen bogen. Geen enkele beschaving ter wereld heeft hen dat ooit nagedaan, besluit Browney volkomen terecht.

De okerkleurige afbeelding van een *yulama-ta*, een langnekslangenhalsschildpad, is voor Browney de aanleiding om ons het Droom-tijdverhaal van de *yulamata* van Yalgi te ver-tellen. Het vlees van een dergelijke schildpad eten, dat mogen jongeren in geen geval, want in de Aboriginalmaatschappij is dat ta-boe. Uit balorigheid vingen enkele jongeren in Yalgi toch een *yulamata*, kwestie van te weten hoe dat vlees smaakte, maar natuur-lijk ook om de regels van de ouderen een beetje te tarten. Niemand zag hen, dachten ze in hun argeloosheid. Maar een oude man had hen wel degelijk in de gaten. Precies op het ogenblik waarop ze wilden beginnen te eten, liet hij vlakbij een reusachtig rotsblok door een bliksemschicht splijten. Dat gespleten rotsblok kan je tot op de dag van vandaag nog altijd zien in Yalgi.

Centraal in dit verhaal staat de initiatieritus van jongeren, zowel fysisch als spiritueel. Jongeren horen die ritus te respecteren. Abo-riginals slaan overigens de puberteit over, voegt Browney eraan toe. Zodra een meisje menstrueert, moet ze haar verantwoordelijk-heid als vrouw opnemen. Ook een jongen wordt op een gegeven moment uitverkoren en aan enkele pijnlijke rituelen onderwor-pen. Hij wordt besneden en met de poot van de langnekschildpad worden schrammen in zijn rug gekerfd. Voortaan draagt hij de ver-antwoordelijkheid van een volwassene.

Onvermoeibaar kruipt Browney door de ga-lerij naar de volgende sectie. Op de rotswand is een reuzenyam afgebeeld, maar ook het serpent Wungurr neemt een prominente plaats in. Het dier is als een mythologisch icoon weergegeven, met de staart van een kangoeroe en een deel van een mensenarm. Overigens hoeven we er niet aan te twijfelen dat Wungurr nog in het watergat achter ons aanwezig is, voegt hij eraan toe. Helemaal bovenaan zien we twee slangen, biologisch correct voorgesteld, elk met twee penissen.

Het serpent is als een mythologisch icoon weergegeven, met de staart van een kan-goeroe en een deel van een mensenarm

Terwijl we door het regenwoud verder trek-ken, legt Browney uit dat elke Aboriginal ge-boren wordt uit een babygeest die in een wa-tergat huist. Bij het watergat krijgt de toe-komstige vader een droom – als hij goed luis-tert hoort hij zelfs de naam van het kind. ‘s Nachts zet hij deze droom over op zijn vrouw,

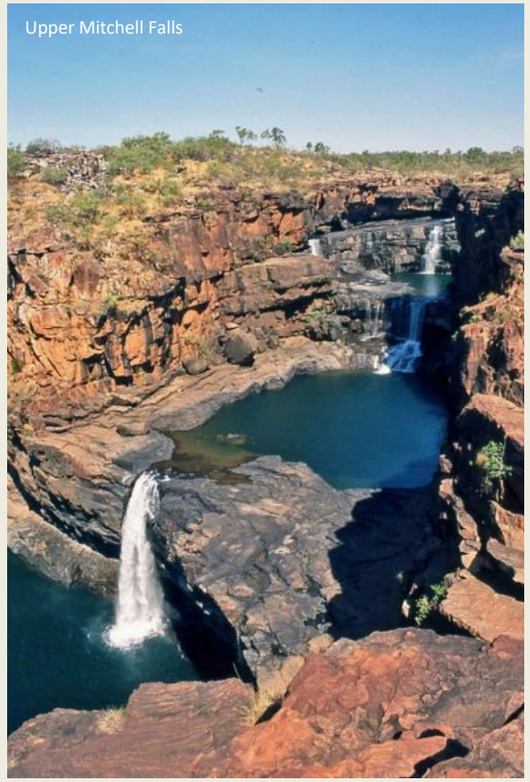

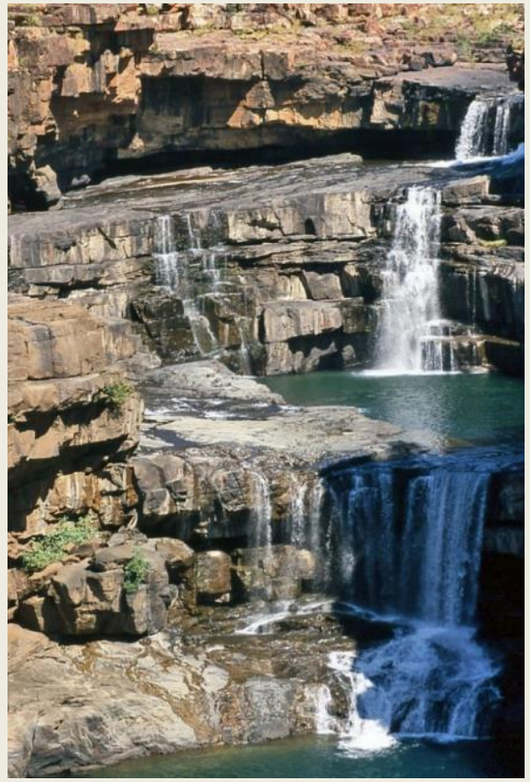

wat tot de wedergeboorte van de babygeest leidt.

Uiteraard houdt dit cyclisch continuüm van geboorte, dood en wedergeboorte enkel stand indien na de begrafenis en de ontbinding van het lichaam de beenderen bij hetzelfde watergat achtergelaten worden als waar de babygeest vandaan kwam. Een andere toekomstige vader kan er dan van hetzelfde kind dromen – ziedaar de wedergeboorte.

Het is het magistrale decor van Mitchell Falls dat ons aan deze plek kluistert

Browney nodigt ons uit onze drinkbussen met het kristalheldere water van een beekje te vullen, want dit is de laatste plek die daarvoor in aanmerking komt. Hopelijk krijgen we geen babygeesten aan boord.

Even voor twaalf bereiken we Upper Mitchell Falls, het meest noordelijke punt van onze tocht door de Kimberley, op bijna 15° zuiderbreedte. Dat is ongeveer even ver van de evenaar als het Soedanese Khartoem. Dat de temperatuur ondertussen naar 35 °C gestegen is, hoeft dus niet te verbazen.

Zwemmen is geen makkie hier, de spekgladde rivierbodem en de verraderlijke rotsblokken net onder het wateroppervlak bederven de pret. Maar daar is het ons hier natuurlijk niet om te doen. Het zijn de spectaculaire watervallen die ons meteen in de ban hebben. Over een hoogte van tachtig meter stort Mitchell River zich in vier trappen naar beneden door de kloof die ze zelf vele honderdduizenden jaren lang in de zandstenen rotsen uitgeschuurd heeft. Vergeleken met Iguazú Falls of Victoria Falls lijkt het niet meer dan een veredelde badkuip waarop we neerkijken. Maar het is niet hun debiet of hun hoogte waarmee deze watervallen kunnen pralen. Het is het magistrale decor van de bruinrode rotswanden, het is het bruisend festijn van klaterend water, het is de groene oase die ons te midden van de barre, onherbergzame omgeving aan deze plek kluistert.

Upper Mitchell Falls

Wat hoger op de heuvel bevindt zich het heliplat. Omstreeks 14 u. komt piloot Andrew er met zijn Bell 206 aanvliegen voor onze Coastal Tour. Terwijl hij onze veiligheidsgordels vastgespt, proberen we ons de instructies van de schalkse Jasmin voor de geest te halen.

We bevinden ons ongeveer even ver van de evenaar als het Soedanese Khartoem

Prompt zet Andrew koers noordwaarts, richting kust. Door de open deur kijken we vrijwel loodrecht naar beneden. Voorlopig is het landschap dat zich daar ontvouwt niet echt opwindend – livistona verspreid in het savannegras, soms wat rotspartijen. Kortom, de archetypische bush van het Mitchellplateau.

Dat verandert snel als we de kust naderen. Soms is het azuurblauwe water van Admiralty Gulf fijntjes met smalle witte zandstranden afgezoomd, soms liggen er uitgestrekte droge wadden voor de kust, omgeven door mangrovebossen. Vruchteloos speurt Andrew in het ondiepe, heldere water van Walmesly Bay naar sporen van leven. Haaien, doejongs en zoutwaterkrokodillen wil hij ons tonen, maar die laten het vandaag afweten. Met een verschroeiende kracht waait de wind ondertussen door de open deuren van de helikopter.

Bell 206

Mitchell River wijst ons de weg terug landinwaarts. Welgeteld één zoutwaterkrokodil laat zich opmerken, haar donkere schubben glimmen midden in de rivier. In een brede bocht naderen we nu de fameuze watervallen. Eerst verschijnen de watervallen van Lower Mitchell Falls op het appel, met een eerder bescheiden verval en op enige afstand van elkaar. Dan komt het magnifieke decor van Upper Mitchell Falls in beeld. Niet meer dan een bescheiden barst in het zandstenen plateau is

Mitchell River

Walmesly Bay

het, deze kloof die de vier watervallen omsluit. Maar nu pas wordt echt duidelijk hoe uniek ze is, deze oase te midden van het barre, desolate landschap dat zich uitstrekt zo ver de blik reikt.

Soms is het azuurblauwe water fijntjes met smalle witte zandstranden afgezoomd, soms met mangrovebossen

’s Avonds aan tafel in Ungolan Wilderness Camp maken we met Jay kennis, een blanke leerkracht van de School of the Air die haar *community* bezoekt en hier overnacht. Al in 1951 kwam dit afstandsonderwijs in Australië op gang, aanvankelijk via de radio. In de Kimberley was het wachten tot 1960 vooraleer de lessen er van start gingen. Het grootste klaslokaal ter wereld, zo noemen ze de School of the

Mitchell River

Mitchellplateau

Air weleens. Niet geheel ten onrechte, als je bedenkt dat de leerlingen over een oppervlakte van 1,5 miljoen vierkante kilometer verspreid zitten.

Een dertigtal Aboriginalkinderen van het eerste tot en met het vijfde leerjaar volgen les bij Jay. Technologisch is ze beslist bij de tijd, want al twee jaar gebruikt ze een interactief schoolbord of *smartboard* voor haar lessen. De leerlingen bevinden zich op afgelegen locaties, maar zijn via het internet met elkaar en met de juf verbonden. Elke leerling kan lezen wat op het schoolbord verschijnt, maar kan er desgevraagd ook zelf op schrijven terwijl alle anderen meekijken. Verbale communicatie gebeurt dan weer parallel via de klassieke radio.

Geregeld bezoekt juf Jay daarom haar *communities*, zoals vandaag in Kandiwal. Ook worden er jaarlijks aan de kust in Derby kampen ingericht, waar de kinderen de banden met elkaar kunnen aanhalen.

Vrij snel wordt het kil rond het kampvuur. Om twintig na acht reeds duiken we het bed in – vermoedelijk ons persoonlijk vroegterecord. Geleidelijk dooft het kampleven uit, alleen de mannen van de werf blijven nog wat praten en lachen in hun tentjes, ongetwijfeld met enkele *sixpacks* bij de hand. Duizend krekels tsjirpen ons de nacht in.

Het grootste klaslokaal ter wereld, zo noemen ze de School of the Air weleens

Top

Maandag 4 augustus | Mitchell Falls – Marunbabidi

Vandaag keren we Ungolan definitief de rug toe. Via hetzelfde traject als eergisteren zoeken we Gibb River Road weer op, de onverharde piste die als enige de Kimberley van west naar oost doorkruist en de ruggengraat vormt van het eerder bescheiden wegennet dat deze regio rijk is.

Anderhalf uur na ons vertrek nemen eucalyptussen vrij abrupt de plaats in van de palmbomen. Die bruuske overgang markeert het einde van het fascinerende Mitchellplateau. Een achttal koeien staan parmantig midden op de weg en maken aanvankelijk weinig aanstalten om zich uit de voeten te maken. Alsof ze liever hebben dat we wat langer blijven.

Koeien staan parmantig midden op de weg. Alsof ze liever hebben dat we wat langer blijven

Wat later bereiken we de oever van King Edward River. In de rotsachtige bodem heeft de rivier een niet onaardige waterval uitgeschuurd. Toegegeven, aan Mitchell Falls kan ie bijlange niet tippen. Maar het is niet zozeer de waterval die tot de verbeelding spreekt, het is het bizarre terrein ernaast. Een kluwen van bruine rotsen is dat, glimmend in de zon alsof een reuzenhand ze ge-

polijst heeft. De meeste rotsblokken vertonen diepe gaten met een bijna perfecte cilindervorm, alsof diezelfde reus zich na het polijsten even aan het boren gezet heeft.

Een kluwen van bruine rotsen, glimmend in de zon alsof een reuzenhand ze gepolijst heeft, met diepe gaten met een bijna perfecte cilindervorm

Toch is dit het werk van de natuur. Wanneer het woeste regenwater zich tijdens het regenseizoen een weg over dit terrein zoekt, voert het allerhande steengruis met zich mee. Die steentjes polijsten het rotsoppervlak, waardoor het tijdens het droge seizoen in alle tinten van bruin, rood en zwart onder de stralende zon ligt te glanzen. Komen deze steentjes in een van de gaten terecht, dan worden ze in een woeste draaikolk gevat en schuren ze op hun cirkelvormige banen steeds grotere gaten uit.

King Edward River

In de verte ontwaren we enkele rotsformaties. Ondertussen weten we wat dat betekent. Er zijn rotstekeningen in aantocht

We verkennen de omgeving een beetje, trekken enkele baantjes in het water, lunchen en zetten dan onze rit verder. Heel even maar, want plots stuurt John zijn bus eens te meer de bush in. Tussen de bomen in het hoge savannegras ontwaren we in de verte enkele rotsformaties. Ondertussen weten we wat dat betekent. Er zijn rotstekeningen in aantocht. Gewoontegetrouw maakt John er vooraf niet veel woorden aan vuil. Des te meer impact hebben de verrassende confrontaties op ons.

Gepolijst door steengruis

Schilderingen uit de Gwion Gwion-periode, daar zijn we al een beetje vertrouwd mee. Zoals dat vaker het geval is, zijn ook hier enkele zeer oude afbeeldingen door recenter werk overschilderd. John wijst onder meer de moraliserende voorstelling aan van enkele jonge belhamels die niets beters om handen hebben dan een uil het leven zuur te maken door zijn veren uit

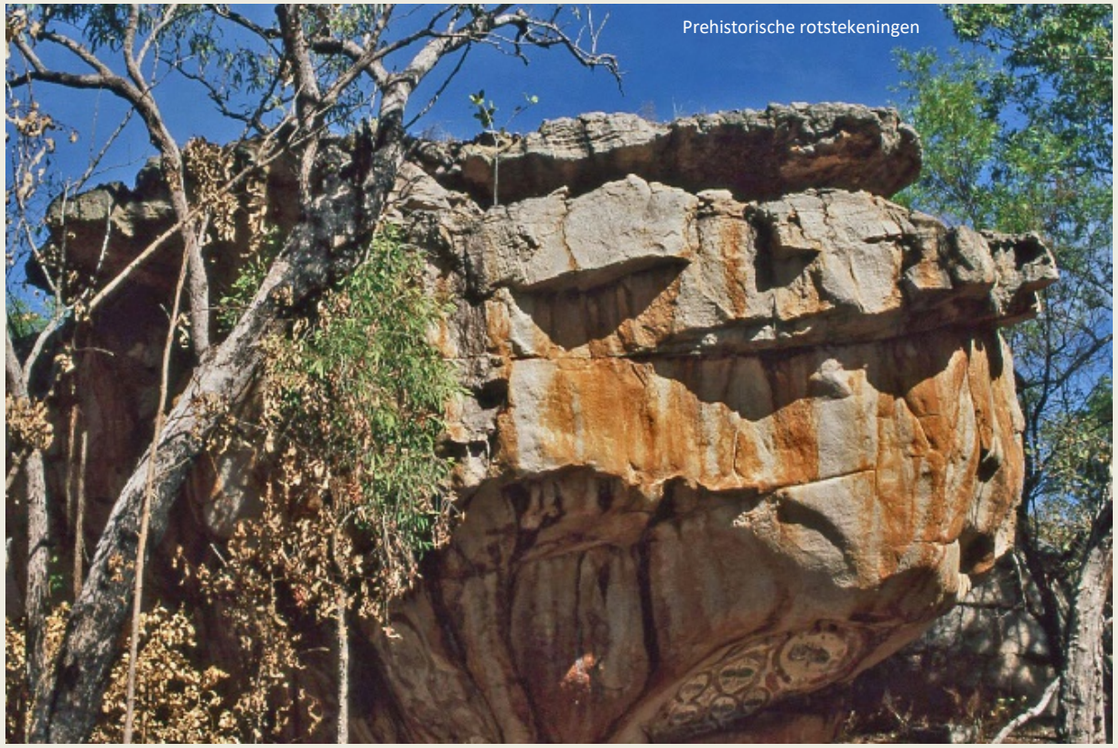

Prehistorische rotstekeningen

Wandjina's met reuzenkangoeroe

te trekken. Dat gebeurt niet straffeloos, want een geest uit het woud laat hen niet betijen. Niet alle afbeeldingen op de rotsen zijn even duidelijk, vaak gaat het om vage, moeilijk te duiden schetsen.

Dan staan we plots oog in oog met een verbluffend tafereel. Zes grote bleke hoofden staren ons van op de rotswand aan

Maar dan staan we plots oog in oog met een verbluffend tafereel. Zes grote bleke hoofden staren ons van op de rotswand aan. Het zijn onaardse wezens, zo lijkt het wel, met hoofden als perfecte cirkels, twee donkere, ellipsvormige ogen en een verticale lijn daartussen die misschien de neus voorstelt. Zo onaards, dat de Zwitserse fantast Erich von Däniken zich niet schroomde dit de portretten te noemen van wezens van een andere planeet.

En daar had hij meer dan één reden voor. Want Aboriginals noemen deze wezens Wandjina's, geesten van voorvaderen die uit de ruimte komen en de natuurelementen con-

Buitenaardse wezens?

Wandjina

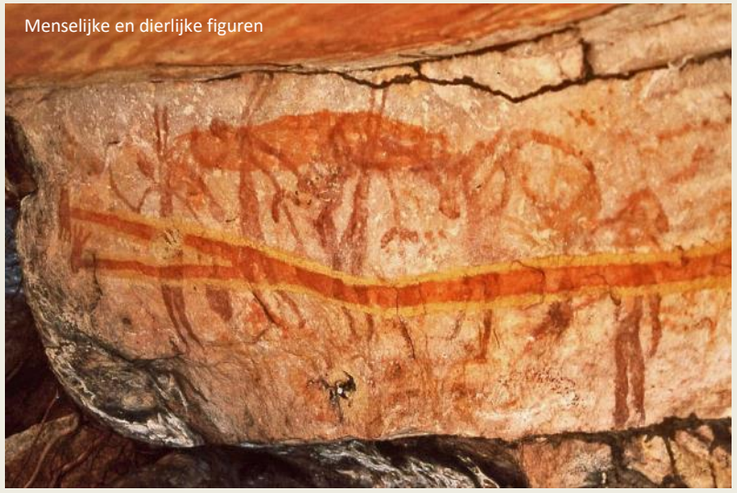
Menselijke en dierlijke figuren

troleren. Op het plafond boven de Wandjina's is een grote kangoeroe in rode oker weergegeven. Die maakt deel uit van het tafereel. Want luidens de verhalen van de Droomtijd waren zes Wandjina's hier op doortocht toen ze zich een kangoeroe vingen en deze oppeuzelden. Niet meteen een verhaal waarvoor je op het puntje van je stoel gaat zitten. Toch heeft het tot dit wereldberoemde fresco geleid.

Het contrast tussen deze Wandjina's en de Gwion Gwion-stijl die we eerder leerden kennen is frappant. Gwion Gwion mag dan de oudste van beide stijlen zijn, toch munt hij uit door de fijne lijnen en het rijke detail van de tekeningen. Doorgaans zijn de figuren in profiel voorgesteld, met een weelderige haardracht en ornamenten aan borst, armen en benen. Vaak zijn ze aan het dansen of aan het jagen.

Wandjina's zijn geesten van voorvaderen die uit de ruimte komen en de natuurelementen controleren

Wandjina daarentegen moet het hebben van brede verfstroken in rood, geel, wit en zwart. De figuren zijn statisch en gestileerd, groot en antropomorf. Doorgaans worden ze door dieren en planten omringd. Wandjina's zal je uitsluitend in de Kimberley aantreffen, terwijl Gwion Gwion ook elders te vinden is.

We steken de vrij diepe King Edward River over en bereiken een kwartiertje later Kalumburu Road. Die leidt ons zuidwaarts, ruwweg parallel met de rivier. Vergeleken met de wegen die we op het Mitchellplateau onder de wielen kregen, lijkt de onverharde Kalumburu Road wel een autosnelweg.

Schildpad, menselijke figuren

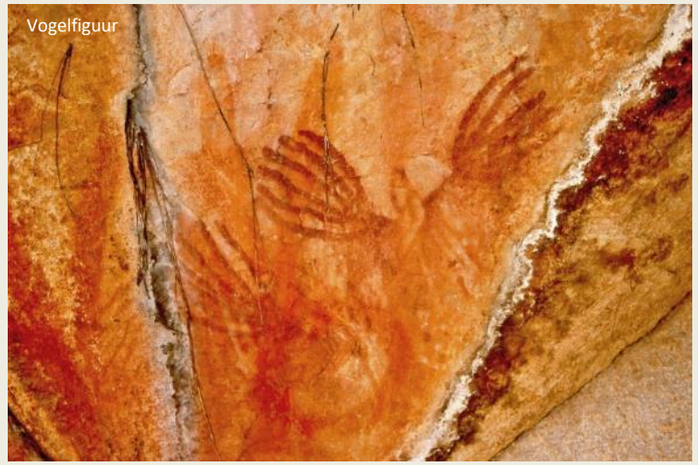
Vogelfiguur

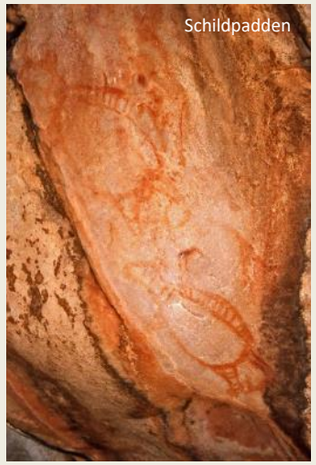
Schildpadden

Even voor half vier nemen we de afslag westwaarts naar Marunbabidi. Tien minuten later duikt onze bushbus weerom het water van King Edward River in. Even verwijlen we op de oever en maken dan onze opwachting in Marunbabidi Wilderness Camp. Met 19 permanente tenten is het tentenkamp tussen de bomen aan de oever van de rivier wat kleiner dan de vorige.

Onze instructies zijn hier alvast wat

River crossings

prozaïscher dan voorheen. Morgenvroeg horen we al onze spullen vóór gebruik te checken, in het bijzonder onze schoenen. Spinnen die van zich af weten te bijten, konden er weleens bezit van genomen hebben. Speciaal om deze geleedpotigen te ontmoedigen hebben ze hier, in tegenstelling tot in de andere tentenkampen, de spleten in de planken vloer van de tent met een zeil afgedekt. En mochten we straks een niet te stuiten aandrang voelen om het kampvuur van wat meer hout te voorzien, dan doen we er goed aan het stafpersoneel te vragen dat in onze plaats te doen. Toen een toerist enkele dagen geleden een stuk hout opraapte, bleek er immers een slang onder te schuilen. Zowel de toerist als de slang hebben het overleefd.

Volkomen gerustgesteld zoeken we onze tent op voor vannacht. *Rufous Whistler* heet

die ditmaal, een verwijzing naar de grijsrugfluiter, een zangvogel die je enkel in het noorden van Australië kan ontmoeten. Zijn naam getrouw valt zijn verenkleed eerder saai uit, maar kan hij uitstekend fluiten.

Dat al onze reisgenoten Australiërs zouden zijn, blijkt een schromelijke misvatting te zijn die bij een gemoedelijke keuvel rond het avondlijk kampvuur aan het licht komt. Bijna dertig jaar geleden zijn ze uit het Verenigd Koninkrijk naar Australië geëmigreerd, maar hun Brits paspoort hebben Ernie en Margaret nog steeds niet ingeleverd. Ook voor zulke lieden hebben de *aussies* een plagerig acroniem bedacht – POME, *prisoner of mother England*.

Toen ze in 1980 na lang wikken en wegen met hun drie kinderen – 7, 13 en 14 jaar oud – uit Engeland emigreerden, hadden ze twee

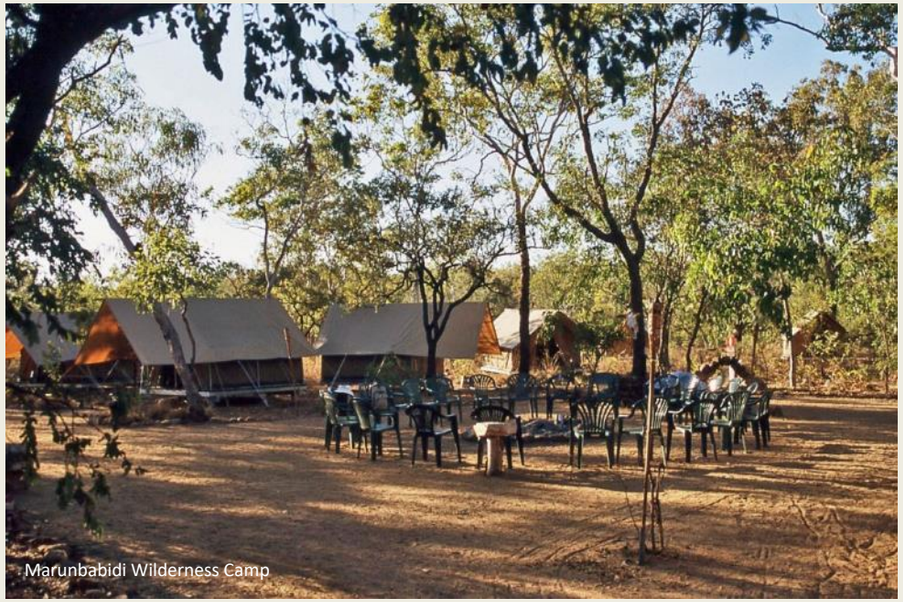

Marunbabidi Wilderness Camp

Drysdale River Crossing

zekerheden. In Australië stond een bemeubeld huis voor hen klaar en Ernie had er een job. Bij aankomst bleek van die job geen sprake te zijn. De meubels in het huis waren niet meer dan een keukentafel en enkele ledikanten zonder matras. En het stonk er verschrikkelijk, voegt Margaret eraan toe. Alsof het gisteren was herinnert ze zich nog hoe ze bij aankomst de lade van de tafel opentrok en begon te huilen toen ze daar enkele lepels en vorken zag liggen. Daar sta je dan, met je gezin van vijf. Toch hebben ze het gered. Ernie trok meteen de straat op, voor de avond viel, had hij een job. Spijt hebben ze er niet van. Terugkeren is nooit ter sprake gekomen.

Ook voor zulke lieden hebben de aussies een plagerig acroniem bedacht – POME, prisoner of mother England

Nu zijn ze gepensioneerd en reeds achttien maanden met de caravan onderweg. Rasechte *grey nomads* dus, die doen wat *grey nomads* horen te doen – SKI, *Spending the Kids Inheritance*. Hun huis is al die tijd verhuurd, hun meubels zitten netjes in een container opgeborgen. Eind dit jaar [2008] zullen ze een punt zetten achter hun nomadische leven en voorgoed ergens neerstrijken.

Tot zover de plannen. Want omstreeks Kerstmis zullen ze ons laten weten dat ze toch nog eerst twee maanden door Tasmanië willen trekken en daarna in het tropische Queensland de koude winter willen ontvluchten. Een vaste stek, daar zullen ze in oktober volgend jaar [2009] werk van maken. Eerst zien en dan geloven, denken wij dan.

Top

Dinsdag 5 augustus | Marunbabidi – El Questro

Amper hebben de vogels om halfzes hun serenade ingezet, of onze kampinstructies springen ons levendig voor de geest. De schoenen eerst grondig op spinnen controleren was het parool. Maar dat blijkt volkomen overbodig. Want te oordelen naar de rijke aanwinst aan pukkels op ons lichaam hebben die beetgrage spinnen vannacht in bed reeds hun werk gedaan.

Witwangreiger

Roselle

Op weg naar Kalumburu Road ploeteren we een laatste keer door King Edward River, drie kwartier later is Drysdale River aan de beurt. Welke reisherinneringen toeristen graag koesteren, daar heeft John een goede kijk op. Dus dropt hij ons aan de overkant van de rivier en keert dan in zijn eentje met zijn bushbus terug, zodat we zijn *rivercrossing* in een fontein van opspattend water keurig op pellicule kunnen vastleggen. Tien minuten later houden we even halt in Drysdale River Station. De telefooncel *aka* koelkast is nog steeds in functie.

Een witwangreiger waadt rustig door het water op zoek naar een prooi

Even voor tienen bereiken we de goeie ouwe Gibb River Road en zetten onze weg oostwaarts verder in de richting van het kustplaatsje Wyndham.

Een schaduwrijke plek aan een kreek, met veel rosellestruiken onder de bomen, blijkt heel toepasselijk Rosella's Flats te heten. Dat is dan eerder toevallig, want de rosella is een papegaaiachtige vogel, terwijl de roselle een hibiscusachtige plant is. Van haar vuurrode blaadjes wordt weleens jam gemaakt. Maar ze smaken nogal zurig, vinden we.

Blauwe waterlelies drijven roerloos op het effen wateroppervlak. Tussen het gras op de steile oever ritselt even een watervaraan, maar hij duikt schichtig het water in zodra hij onze aanwezigheid gewaarwordt. Een witwangreiger daarentegen laat zich niet zo gauw afschrikken. Rustig waadt hij door het water op zoek naar een prooi. Hij is vrij klein van postuur, maar van geen kleintje vervaard. Witwangreigers zijn zelfs op sommige subantarctische eilanden opgemerkt.

Op een paar watergaten na staat ze droog vandaag, maar tijdens het regenseizoen is Durack River een brede, machtige rivier. Toch is het oppassen geblazen, want de rivier bevat zout water – zoutwaterkrokodillen voelen zich

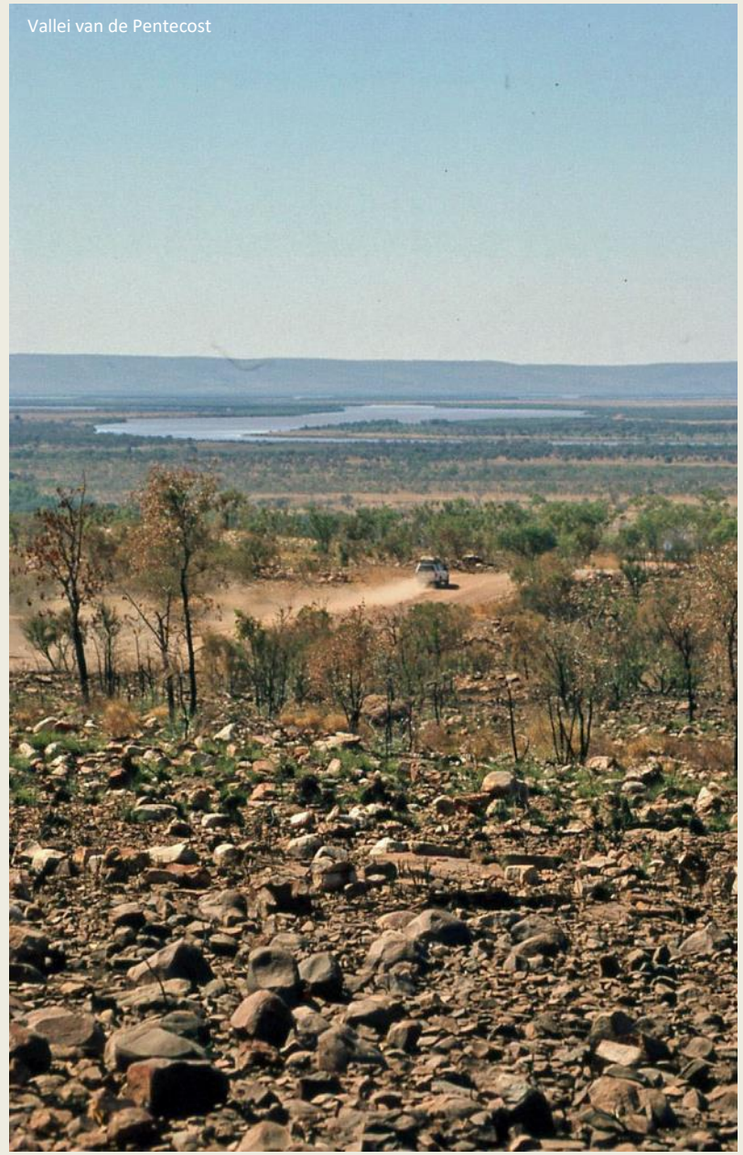
Vallei van de Pentecost

Cockburn Range

hier dus thuis. De rivier ontleent haar naam aan de Duracks, een machtige familie die een grote rol speelde in de ontwikkeling van de Kimberley.

Het moet gezegd, Gibb River Road mag dan de belangrijkste onverharde weg in de Kimberley zijn, de beste onverharde weg is het beslist niet. Dat heeft bijna uitsluitend met de *corrugations* te maken, de nijdige ribbels die zich spontaan in het gravel vormen. Geen enkele piste in de *outback* ontkomt daaraan. Het lijkt wel alsof een mensenhand ze doelbewust aanlegt, zo netjes liggen ze daar, in evenwijdige lijnen dwars op de rijrichting, met telkens ongeveer twintig centimeter ertussen. Ze geven je het gevoel dat je voertuig over een reusachtig wasbord dendert.

Hoe deze *corrugations* tot stand komen is genoegzaam bekend. Rijdt een voertuig voldoende snel over effen gravel, dan zullen zijn wielen niet langer over het wegdek rollen, maar lichtjes stuiteren. Gravelsteentjes worden zo op hoopjes geduwd waardoor dwarse ribbels ontstaan. Dat fenomeen blijkt zich al bij snelheden vanaf 8 km/u voor te doen. Hoe zwaarder het voertuig, des te groter uiteraard het effect.

We kijken uit over een van de meest iconische taferelen van de Kimberley en zelfs van West-Australië

Zelf wisten we er niet goed raad mee toen we nog met onze 4wd onderweg waren. Je moet er voldoende snel overheen rijden, hadden *aussies* ons gezegd – 70 tot 90 km/u – want dan zweef je als het ware over de oneffenheden en voel je de schokken niet. Een gevaarlijk advies leek ons dat. Want met zulke snelheid over gravel razen is een hachelijke onderneming, vooral in de bochten of bij het remmen. Toch is het precies dat wat John met zijn 6wd doet. In razende vaart zweven we over de ribbels. Een kwelling voor de mens, een marteling voor het voertuig.

Naast de weg duiken zowaar verkeersborden op om ons tijdig te verwittigen voor nakend gevaar. *Floodways* bijvoorbeeld, brede, ondiepe overstromingsgebieden, waarin het

Pentecost River crossing, Cockburn Range

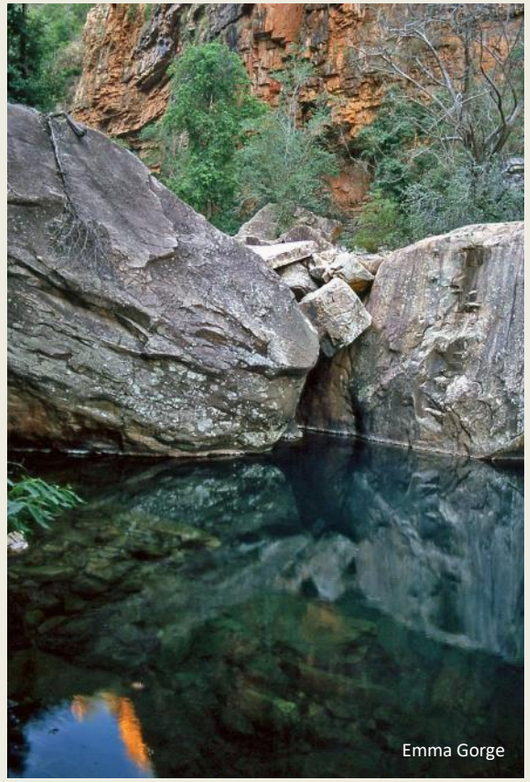

Emma Gorge

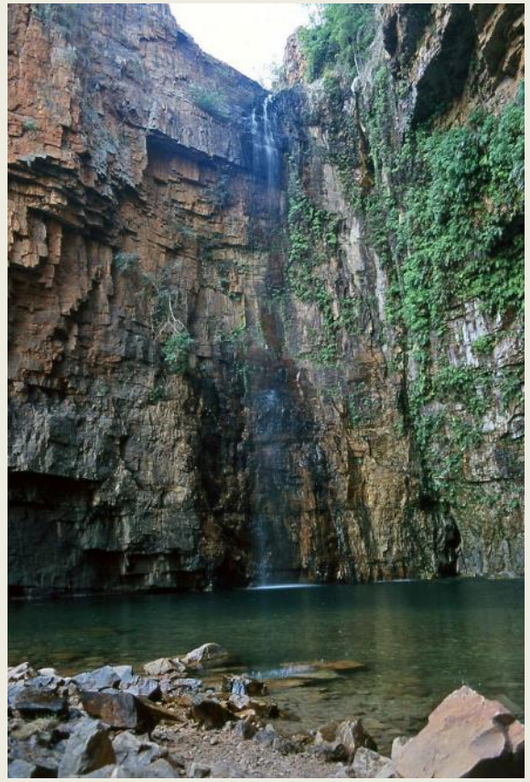

water zich tijdens het regenseizoen verzamelt en de weg kan overspoelen, maar die in dit seizoen volkomen ongevaarlijk zijn. Of *dips*, diepe, steile geulen dwars over de weg, die ook in het droge seizoen schade kunnen aanrichten aan het voertuig. Het gevaarlijkst zijn wellicht de *crests*, steile kammen dwars over de weg, omdat je eventuele tegenliggers niet ziet aankomen en het risico op een frontale botsing boven op de kam reëel is.

Om *cattle trucks* te ontzien, zijn de steilste hellingen van strookjes asfalt voorzien – *jump-ups* noemen ze dat hier. Sommige bochten zijn zelfs met reflectorpaaltjes afgebakend – een ongekende luxe in de Kimberley.

Sierlijke groeven op sommige stenen zijn de versteende rimpels in het zand van ondiepe getijdenwateren

Even voor één uur vangen we de beklimming van de Pentecost Range aan. Voor we er erg in hebben kijken we uit over een van

Versteende rimpels in het zand van ondiepe getijdenwateren

de meest iconische taferelen van de Kimberley en zelfs van West-Australië. In de voorgrond kruist de statige Pentecost River onze Gibb River Road, in de achtergrond rijzen de reusachtige tafelbergen van Cockburn Range als een imposante wand boven dit enorme amfitheater uit. Zover het oog reikt is er voorts alleen maar bush.

Zelfs op dit moment van het jaar is de rivier enkele tientallen meters breed

en stroomt ze behoorlijk snel. Een brug is er niet, maar voertuigen hebben geen keuze, ze moeten de oversteek door het water wagen. Of enkele honderden kilometers terugkeren en de Great Northern Highway volgen, zoals een Duits koppel met een mobilhome overkwam

Dat zoutwaterkrokodillen zich in dit mengsel van zout en zoet water ophouden valt niet uit te sluiten, weet John. Maar voorlopig merken we daar niets van.

Het privélandgoed El Questro is bijna zo groot als de provincies Limburg en Vlaams-Brabant samen

Met het indrukwekkende Cockburnmassief aan onze linkerzijde zetten we onze tocht verder. Baobabs maken nu weer deel uit van het decor. Anderhalf uur later dan gepland bereiken we Emma Gorge, naar verluidt één van de mooiste kloven van Cockburn Range. Gauwgauw even picknicken in het gras en dan trekken we er te voet op uit.

Zowat een uur lang klauterwandelen we over rotsblokken in een oude rivierbedding. Sierlijke groeven op sommige stenen verraden dat we ons op een oude zeebodem bevinden. Want die groeven zijn de versteende rimpels in het zand van ondiepe getijdenwateren.

Steeds smaller wordt de kloof nu, om uiteindelijk in een magnifiek decor uit te monden. Omgeven door een loodrechte, hoefijzervormige wand stort een watervalletje zich van een hoogte van 65 m naar beneden in een permanent meertje. Alleen de allermoedigsten durven een zwempartijtje in dat ijskoude water aan.

Door een smalle vallei zetten we onze weg verder. Bomen, dat zijn we niet meer gewend, maar de hellingen van dit dal staan er vol van. In volle duisternis bereiken we El Questro, onze pleisterplaats voor de nacht. Met een oppervlakte van een miljoen *acres* of ongeveer 4 000 km² is dit privélandgoed bijna zo groot als de provincies Limburg en Vlaams-Brabant samen. In feite is het nog steeds pure wildernis, pas in 1958 werd het officieel geregistreerd. Wie El Questro bezit, mag de complete Cockburn Range tot zijn achtertuin rekenen, inclusief het afwateringsgebied van vier rivieren – naast de Pentecost ook de Salmon, de Chamberlain en de King.

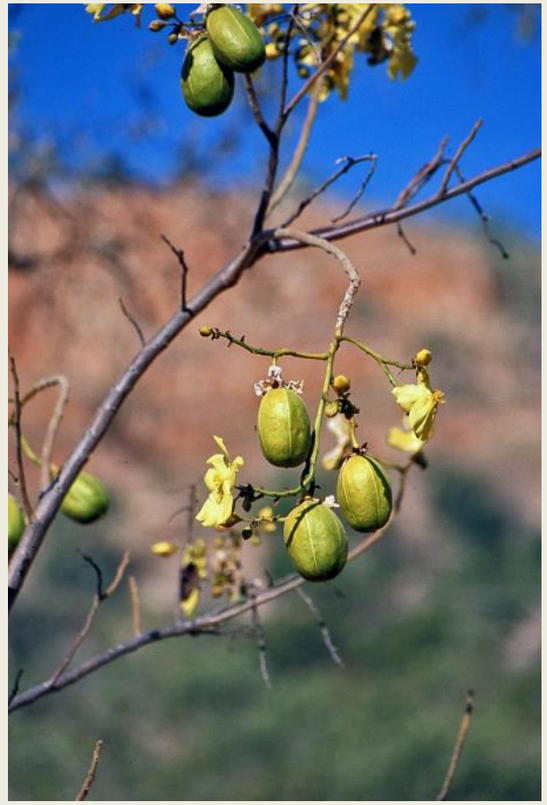

Wil je in deze regio veeboer spelen, dan ben je best uit het juiste hout gesneden. Koeien te paard of per motorfiets samendrijven zoals elders gebruikelijk is, dat is hier gezien de enorme afstanden niet haalbaar. Daarvoor schakelt men liever de helikopter in. Zo worden de koeien naar Wyndham gedreven, een zeehaven een honderdtal kilometer noordwaarts. Vandaar gaan de dieren per schip naar Indonesië.

We proberen het ons aanschouwelijk voor te stellen. Je koeien leven verspreid over de provincie Limburg. Je stapt in een helikopter, drijft ze samen ergens in de buurt van pakweg Tessenderlo, jaagt ze op naar Antwerpen en verscheept ze vandaar naar Ierland. *Faut le faire.*

Dat het landgoed al verscheidene malen van eigenaar veranderd is, hoeft niet te verbazen. Ook nu staat het te koop. Voor een slordige 5,6 miljoen euro kunnen we El Questro ons speeltje noemen. Dat is slechts 14 eurocent per are. Voorwaar een koopje.

Maar veeboeren die El Questro runnen, dat is verleden tijd. Toerisme is voor dit landgoed een veel betere bestemming gebleken dan veehouderij. Dat onze bungalow comfortabel uitgerust is, verrast dus niet echt. Zelfs airconditioning is aanwezig. Al hebben we het vannacht liever warm dan koud.

Top

Woensdag 6 augustus | El Questro – Kununurra

Een ochtendserenade kan je het bezwaarlijk noemen, het hese gekrijs dat enkele kraaiachtige vogels vanaf half zes voortbrengen. Achter onze bungalow vloeit statig de Pentecost tussen de paperbarkbomen en de pandanussen.

Met een kookaburra in de buurt zijn slangen niet veilig

Ook enkele blauwvleugelkookaburra's blijken present te zijn. Vrij grote en robuuste vogels zijn dat, ongetwijfeld de meest karakteristieke van Australië. Vroeger trof je ze enkel in het oosten aan, maar vanaf het begin van de vorige eeuw heeft men ze doelbewust hier in het westen geïntroduceerd. Dat had vooral met hun reputatie als roofvogel te maken – met een kookaburra in de buurt zijn slangen niet veilig.

Want ze mogen dan wel tot de ijsvogels gerekend worden, kookaburra's gedragen zich helemaal niet als ijsvogels. De nabijheid van water interesseert hen niet, voor een vis zullen ze hun veren niet nat maken tenzij dat strikt noodzakelijk is. Ze leven bij voorkeur in droge bossen en voeden zich met hagedissen, muizen, insecten, wormen. En slangen dus.

Lachvogels worden ze weleens genoemd, omdat hun roep sterk op een menselijke lach lijkt. Hoe charmant dat ook lijkt, je bent best op je hoede als ze in de buurt zijn. Want niet alleen slangen weten ze te verschalken, ook de proviand van picknickers is niet veilig voor hen. We kijken dus best goed uit tijdens ons ontbijt op het overdekte terras.

Een landerij van om en bij een miljoen acres zoals El Questro, dat is hier echt niet uitzonderlijk, zo leert ons een gemoedelijke ontbijtbabbel met reisgenoten George en Margaret. En ze kunnen het weten, want tijdens hun actief leven baatten ze samen een rundveehouderij in New South Wales uit. Die was vooral op de productie van melk gericht, in mindere mate ook op vleesproductie. In de Kimberley is melkvee houden natuurlijk geen optie. De grond is er zo arm dat de koeien zich over een enorme oppervlakte moeten verspreiden om aan voldoende voedsel te geraken. Begin ze dan maar eens elke dag te melken… Als in de Kimberley rundvee gekweekt wordt, dan is dat uitsluitend met het oog op vleesproductie.

En hoe gaat dat dan, een stuk land verwerven in een gebied waar niemand woont? Eertijds kon je je eigenaar noemen zodra je je op een stuk grond gevestigd had. Maar die pioniersdagen zijn allang voorbij, grinnikt George.

Blauwvleugelkookaburra

Grond die niet in privéhanden is, behoort automatisch aan de overheid toe.

Maar zelfs op je eigen privégrond zijn je eigendomsrechten niet onbeperkt. Alles wat dieper dan 9 voet – ongeveer 2,75 m – onder de begane grond zit, hoort aan de overheid toe. Verwerft een firma een concessie om bijvoorbeeld goud te delven, dan mag ze ook zonder je toestemming onder je eigendom aan de slag gaan, zolang ze jouw 2,75 m maar niet verstoort.

Ooit was dat anders. Tot 1850 was de grond helemaal jouw bezit, bij wijze van spreken tot aan het middelpunt van de aarde. Inclusief het grondwater en eventueel zelfs het water van een rivier die over je landgoed stroomt. Zo kent George een landgoed dat in 1848 in privé-eigendom verworven werd en waarvan de eigenaar nog steeds alle rechten op het grondwater en het rivierwater heeft.

Dat El Questro een reputatie als toeristische bestemming heeft kunnen uitbouwen, is mede aan Zebedee Springs te danken, een warmwaterbron een zestal kilometer hiervandaan. John dropt ons in de buurt van de plek. Door dichte vegetatie volgen we een kort pad tot aan de voet van een loodrechte rotswand. We kijken tegen een zandsteenformatie aan die zo maar even 1,8 miljard jaar oud is. King Leopold Sandstone, zo noemt men het gesteente waaruit ze gevormd is. Kennelijk heeft Leopold II zijn naam zelfs in de geologische nomenclatuur weten te verankeren.

Te midden van een weelderige vegetatie van livistona en andere planten ontdekken we een overvloed aan poeltjes en minuscule watervalletjes. Het hete water is uit een permanente voorraad afkomstig, ergens diep in de aarde, en wordt onder druk via een breuklijn in het gesteente naar boven gestuwd. Klaterend zoekt het zich een weg tussen de planten en over de rotsblokken en koelt geleidelijk af. Toch zal heel het jaar door de watertemperatuur vrij constant op 28 tot 32 °C blijven. Her en der hebben bleke toeristen de natuurlijke badkuipjes tussen de rotsen ingepalmd, soms met een watervalletje als douche in de buurt. Wij laten ons niet pramen.

Met aan onze linkerkant de majestueuze Cockburn Range en aan onze rechterkant de gigantische rookwolk van een stevige bushbrand zetten we even na tien onze tocht verder. Drie kwartier later komt er een einde aan de onverharde Gibb River Road en herontdekken we het comfortabele asfalt van Great Northern Highway. Prettig, dat wel, maar we hebben al meteen heimwee naar de *echte* Kimberley.

We herontdekken het comfortabele asfalt van Great Northern Highway. Prettig, dat wel, maar we hebben al meteen heimwee naar de echte Kimberley

Over het gladde asfalt zoeven we vlotjes noordwaarts naar het havenstadje Wyndham aan de Joseph Bonaparte Gulf, vernoemd naar de oudere broer van Napoleon. Voor het oostelijke deel van de Kimberley

Vallei van Ord River, Cockburn Range

was dit de enige poort op de Timorzee. Van hieruit werd het levend vee naar Indonesië verscheept. In 1913 werd er een vleesverwerkend bedrijf uit de grond gestampt, dat tot in 1986 stand hield. Maar tegenwoordig biedt het uitgestrekte stadje een doodse aanblik. Beweging zie je amper op straat of rond de huizen. Wellicht zit de middagtemperatuur van 33 °C daar ook voor iets tussen.

Five Rivers Lookout is de belangrijkste, zo niet de enige troef van Wyndham. Met de vrij steile helling heeft onze bushbus het knap lastig. Eenmaal boven genieten we van een fabelachtig panorama van bijna 360° op de samenloop van vijf van de machtigste rivieren van de Kimberley – de Durack, de Pentecost, de King, de Ord en de Forrest. Aan de zuidelijke horizon domineren de tafelbergen van Cockburn Range, in het noorden strekken de wadden zich uit zo ver het oog reikt, aan onze voeten ligt het bescheiden haventje van Wyndham.

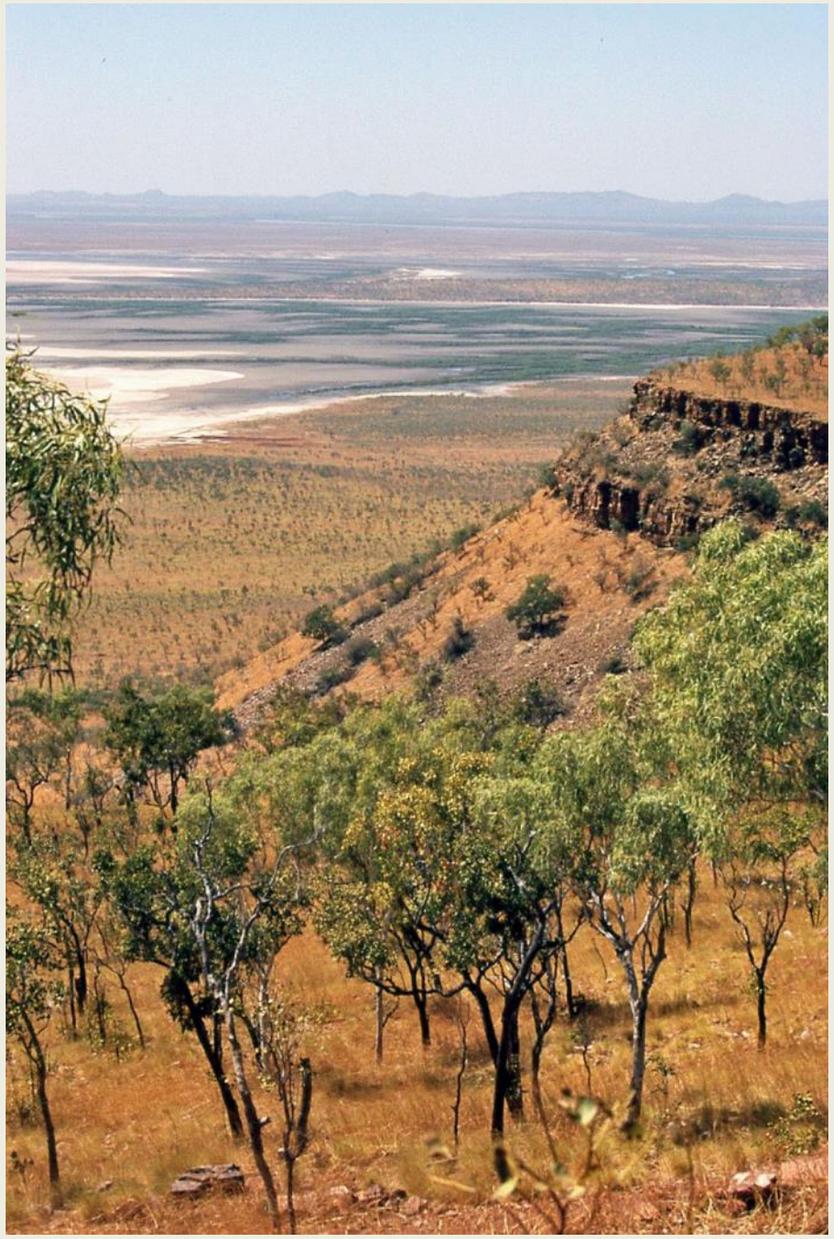

Five Rivers Lookout

Een rit van anderhalf uur brengt ons in Kununurra, een stadje aan de oostelijke rand van de Kimberley. Maar liefst zesduizend inwoners telt deze plek, waaronder duizend Aboriginals. Zonder enige overdrijving mag je zulke bevolkingsconcentratie een grootstad noemen. Een korte klim later staan we op Kelly's Knob. Het uitzicht over Kununurra is bevredigend, maar aan dat van Five Rivers Lookout kan het bij verre niet tippen. Uitgestrekte groene, gele en bruine rechthoeken kleuren het landschap, een beeld dat wij niet meer gewend zijn. Want dat zijn velden en akkers die in dit dorre gebied door noeste arbeid vruchtbaar gemaakt zijn. In de verte voert een tractor een lange stofwolk met zich mee terwijl hij een braakliggend veld voor de volgende oogst klaarmaakt. Verderop reikt de onherbergzame woestenij tot aan de horizon.

We genieten van een fabelachtig panorama op de samenloop van vijf van de machtigste rivieren van de Kimberley

Er rest ons nog wat tijd om op eigen houtje Kununurra te verkennen. Zo belanden we in Our Land Gallery. Wat hier aan kunstwerken

van hedendaagse Aboriginalartiesten tentoongesteld is, doet ons eventjes duizelen. Verscheidene zalen zijn tot aan de nok gevuld met uitmuntende creaties van plaatselijke artiesten.

Uitgestrekte groene, gele en bruine rechthoeken kleuren het landschap, een beeld dat wij niet meer gewend zijn

De oeroude gracieuze figuren van de Gwion Gwion-stijl kenden we al, de mysterieuze Wandjina's ook. Maar hier zijn het hedendaagse kunstenaars die met hun uitmuntende werken in de Papunya Tula-stijl de toon zetten. Op het eerste gezicht zijn het enigmatische werken[1)], moeilijk te begrijpen met onze westerse blik. Maar ze laten je niet los, met hun kronkelige patronen, hun vreemde vormen, hun cirkeltjes en hoefijzertjes, hun hard coloriet. En altijd weer die ronde stippen, soms vele honderden.

De herkenbaarheid groeit zodra we meer over het ontstaan van deze kunstvorm te weten komen. Dat verhaal gaat terug tot 1971, toen Aboriginalmannen van de kleine gemeenschap van Papunya, niet zo ver van Alice Springs, een nieuwe kunstvorm begonnen te exploreren. Niet de gehanteerde motieven waren nieuw, want dat waren nog steeds de traditionele verhalen uit de Droomtijd. Wel het gehanteerde medium was nieuw, want ze schilderden op canvas. Duizenden jaren lang maakten ze ter gelegenheid van ceremonies tekeningen in het zand, of beschilderden ze hun lichaam. Nu maakten ze dus de overstap naar canvas, het me-

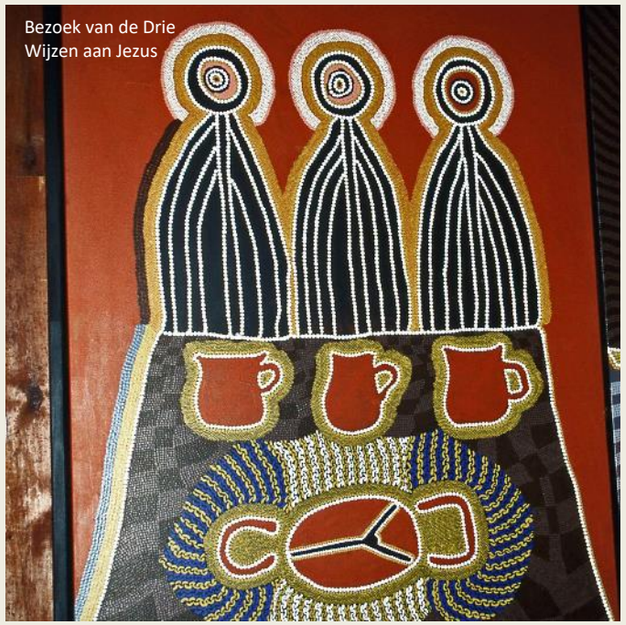

Bezoek van de Drie Wijzen aan Jezus

Papunya Tula-stijl – Het serpent Wungurr

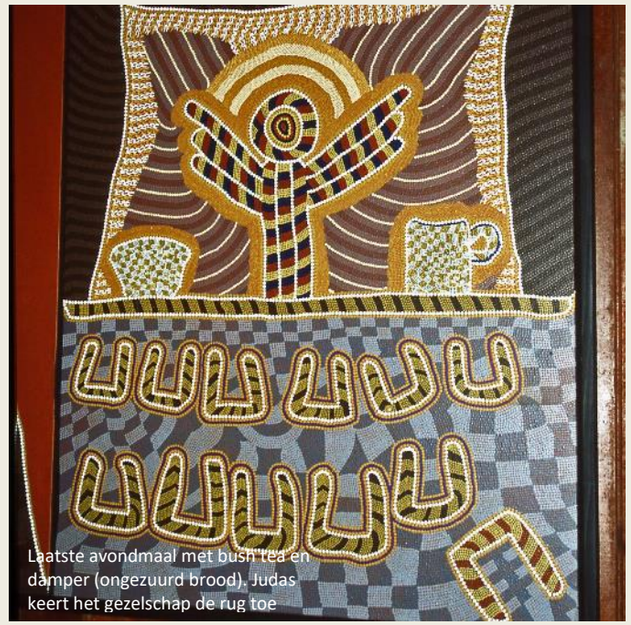

Laatste avondmaal met bush tea en damper (ongezuurd brood). Judas keert het gezelschap de rug toe

dium van de blanke kolonisator.

Vrij snel werd de beweging een groot succes. Sedertdien is de Papunya Tula-stijl tot een van de meest herkenbare kunstvormen van Australië uitgegroeid. Moeiteloos gaan deze werken de concurrentie aan met creaties van blanke kunstenaars. Zelfs typisch christelijke motieven zoals het bezoek van de Drie Wijzen aan de pasgeboren Jezus of het Laatste Avondmaal schuwen ze niet.

De tragiek van de Aboriginalgemeenschap blijft immens, de toegenomen erkenning en waardering ten spijt

Nauwelijks staan we terug op straat, of een drietal haveloze Aboriginalmannen kruisen waggelend ons pad en lallen wat ranzige opmerkingen. Een doffe stomp in de maag is het, we vallen van de ene realiteit in de andere. Want de toestand van veel Aboriginalgemeenschappen blijft precair, of ze nu in een afgelegen gebied leven, in een van de teruggegeven natuurgebieden, of in een van de grote steden. Hun economische welstand, hun gezondheid en welzijn laat nog veel te wensen over. De tragiek van deze gemeenschap blijft immens, de toegenomen erkenning en waardering ten spijt.

Top

Jaak Palmans
© 2008, 2020

Lees het vervolg in (3/3)
Bijenkorven in de bush

[1] *De getoonde werken in Papunya Tula-stijl hangen in het Australian Museum (Sydney).*